

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

ایکینجی سنه: اوچنجی جلد

نومرو: ۲۹

۲۰۰ حزیران ۳۳۸

صايبه جق دكلم تاريخم بوبايده كافي دلائله مالكدر .

چكر دكردن آلمه تربيه لر بوبله تك زاويه لر دن اطرافه باقي فنالغني توليد اينديكي ايجون، بوكونكي مديق ملنلر يواش يواش اوجا قيقلقدن قورنولمايه چاليشيورلر ونه گيم برچونغي ده بوندن خلاص اولمشدر . بالخاصه بونوخته اورته تدريساتده فوق العاده بردقت ابراز ايندييورلر . چونكه كچن مقاله دهده عرض اينديكيك وجهه كنجلك مونتيلريك زياده بوذوره ده نظم اينكه باشلايور وتساند اجتماعي اك چوق بو زمانلرده وجوده كايور .

بزكه - آوروباني معناده آليندي شريطله - مدنيت بولنده ميوك برسرنله يورومكه مجبور برمايزا هرملندن ده چوق (برلشك) ضرورتنده بولوروز ديكدر . اخلاف وتقرره تره دن كايورسه آرابوب بولق واومتجوس ده ليكي قاباتقده مضطرز ، اولاول . صاغدن وصولدن صيقيشديريه صيقيشديريه برديققه - حضوره نائل اولمايه جغيمز محققدر . بناء عليه مسئله ساده جهده بر تحصيل مسئله ي دكل ؛ قوجا بر ملنك حيات وماني مسئله سيدير . حال حاضرده بو خصوصياتك حلي مېشر برعلامت فكريه كورلنديكي كي ، مناقشه سته بيله شاهد اولاماديوردن دولاي بووك بر عذاب دروني حسن اعلي ويارين دوغوب كنديلري بو درجه اهال اينديكيوزي دوشونورك كيكلمرزه قدر يك حقل بر صورتده كفر ايده جك اولان احقادمرك وبره جكي حكيم اماندن قورقالي بز . زيرا بوكون اختيارلر عطالت اويقوسنده ، كنجلرمز قورومناقشه ومناقشه قفوسنده . بو كچي جدي مسئله لرله بيتي يران ايسه نه اختيارلر ، نه ده كنجلر آراسينده ناموجود . افراد ماني ارشاد وظيفه سييله مكلف اولان منورلرمز حيفا كه قولاي بر ثروت ، يا قولايجه شهرت تايمينيله مشغول .

*

كورن كوزه فلاغوز ايسه من ، شو اخلاف خاتالمنك اهميت ووخامتي بو صورته تظاهر وتيقن ايندكندفكره ايش ، اونك ازله ووجدتك تاسيسنه قايير ؛ بو خصوصده تولى لازمك چاره ي آرامق مقتضيدر .

اولا عسكري قسندن باشلايم :

معلومدر كه ضابط چيقايليك ايجون (حريه) مكتي كي عسكري مكاتب عاليه دن بريني بيترمك واولردن شهادتنامه آمان لازمدر . شبهه يوق كه بو بوبلدر ووبله اولاليدرده . فقط عالي عسكري مكاتيلريك برده تالي تسيلري واردركه اصل ده واسن بولر حقتنده در . بالفرض قه لي اعدادي عسكريك پروغرام آشايغ يوقاري اسكي تشكيلاته . كورده ده سلطانيه ، مساوي دينيله چك درجه ده ، مشاهدر . يالكز ، ايكي مستفاد خارج ، اكثر معلميني ده ضابطلردن مركيدر . هيچ كيسه انكار ايده منزه اسكي ومغا

كورده بوغورولور ومنسوبلريك قيمت فرديه سي آنجق قيمت مسلكيه لريله اولچولور . بالفرض عسكري اعداديده هر درسده موفق اولان بر افندي ، الي (تعلم) يابامازسه او مكاتب داخنده تام بر قيمت آلاماز . مدرسه ده هر اوقوتيلان مواد درسيه ي قاورايباين بر كنج ، ذهني بهمن شبهلر واشكاللرله يوراز بووه اومحيطده ايشيديلسه اوراده ديكيش طوتدوراماز . هرابكي مؤسسسه نك آلازمه برر قالب واردر ؛ كنديلرينه داخل اولان فردلري بوغوروب او قابله دوكل و آرزو اينديكارى شكللري اونلره ويرمك ايسترلر . بوندن دولاي كنج ياشنده تحصل تاليسي كرك عسكري مكاتيلرده وكرك مدرسه ده يابان اولاد وطن برر (دارالندريس) دن زياده بر (اعمالخانه) به داخل اوليورل ديكدر .

ديكر جهندن بو كي مؤسسسات ، افراد ينه ، ينه كسدي طرفندن اعمال ايدلش برر كوزلك ويرمكده در . بونلك جاملري رنكايدي ؛ كوزكزه طافديك كوزمان اولاني اولديني كي دكل ، كوزلك كوستردكي كي كورورسكز . برينك جامي قرضيدر ، باقان هر طرفي فان رنكنده كورور واطرافنه چلدين باقدينك بيله بولونماز ؛ بو حالي اخطار ايشه كوزخطا اينديكي ادعا ايدر . ديكرينك جامي سياهدر . بون طاقان هر برده كنيش ، قارا بردومان چوكش طن ايدر واو دو مانك سيريلماي خبر مشره فاشدر دير . ايشته بو كوروشلر ، بو قيزيل بو قارا كوروشلر علي الساده زمانلر ايجون او درجه ، مؤثر اولماسده حيات ومعات ملني علاقه دار ايدن بر چوق مهم ونازك آنلرده تلافيسي يك كوچ طولرك قيريلماي ايجون برر سيب اولور واو سيبيلر قوجا بر جماعي يقيزيل بر دره نك كئارينه ، يا خود قوبو قارا كافلر ايجريسته سوق ايده بيلير .

بوبله متفرق تربيلر آلمش ، مسلكه متديسي اولندن زياده بر اوجاق منسوبو وضعينده بولنان افراد ، مدين بر غايه ايجون بيشديرلرلكرندن قطعاً دوشونجه لرنده بي طرف اولامازلر . عكسي ادعا كنديلري طرفين واقم اولسه بيله حقيقته مقارن اولاماز . اونك ايجون حادثاه باقيشلري او حادثاي توليد ايدن سيبيلري كوروشلري ، به حال نك جهه دندر . بالنتيجه وعلى الخصوص مملكت مسئله لرنده اصلاح چاره لري موضوع بحث اولديني زمان دوشو . نجهلري كسديروب آتارلر . اوللري بره اي نجرليك وبرطايور عسكري بوروشه سوقق قدر قولايدير ؛ بر جماعي ترقيه سوق ، برچومزه (مطول) اوقوتق نوعندن بسط برايندر . براس يومي ايله (حروفاني) تبديل ايده جكته قائل عسكريلر ، ساده جه وعظ ونصيحته مسلمانلري نجاهت سوق ايده جكته ايناعنن خوجالر كورمديكي ؟ ! .

ملك فلاحن آنجق كندي دعوالريك ليوتنده كورن وباشقه سني كمال تفصيله انكار واستخفاف ايدن بو كوروشلرك ملتزمه اينديكي فنالغلي بوراده

تربيه

تالي تحصيلده وصفت

[۵]

- آريلقريز تره دن كايور ؟ -

سلطان تدريسي حقتده يزديم مقاله لرك درونجيسنده تالي تحصيلده وحدت مسئله سني موضوع بحث ايشدم . فقط اوقاله نهايت بر مقدمه ماهيتنده ايدى ؛ بوراده ايسه دوغورودن دوغوربه موضوعه داخل اوليورم .

معلومدر كه آريلقلري دفع ورفم ايده بيلمك ، بر ايشان نقطه لري بولفله ؛ برلشكده او آريلقلرك ماهيت وسبيلري كشف اينكله مكنددر . كچن دفعه بر غايت عمومي ويشري برطرزده انسانلر آراسينده كي مشترك اوصاف ايله متباين اوصافي ديليز دنديكي درجه ده قارميرزه خاللانغه چاليشمقد . آرتق بوراده ، كندي مملكتيزدمك موجود عرفان مؤ . سسه لرينه باقوب اونلر حقتده فكرلرمزي بيان ايده بيليرز .

هر دهموقرات مانده اولديني كي - رسماً - بزدهده معين (صنف - Casto) تشكيلاتي موجود دكلدر . فقط آبري آبري علامت فارقه لريله باشقه باشته كسوه وسر بوشلري بولنان ومنشألري مختلف اولان مسلكه متسبلري واردركه جالب نظر برر زمراهي تشكيل ايدرلر . بوعلامتلر (قاياق) ، (صاريق) (فس) ، متسبلريك اسميه (عسكري) (خوجا) (باشي بزوق) در .

ايلك ايكي زمراهه نك يشديكي برلر (دارالندريس) اولندن زياده برر اعمالخانه وضعينده در . چونكه كرك مدرسه وكرك عسكري اعداديلره معين بر اوججه كوره تعام و تربيه ايدبان افراد ، اكر او اوججه اويون اولماز ؛ او غايه خادم بر فرد وضعينده بولونمازسه همان اومحيطدن خارجه چيقايلير . بو اخراج كيفيتك حدوت بولماسي ايجون هرابكي مؤسسبه داخل كنجلر ، هر ايكي مؤسسسه نك غايه مخصوصنه

[۲] دزگا ، نومرو : ۲۲ ، ۲۳ ، ۲۴ ، ۲۵ ، ۲۷

كورويوردي . بو عزتلكاهلرك سكوتني هيچ بر ولوله اخلاق ايمبور ، يالكز بر نايك اوزقدن كلن سداسي ايشيديليوردي . راهب اوفاراق فقط كبارانه وكنج قيز وجودي كي موزون ستولره مستند بر اوك اوكنديه دوردي . اوك جهه سي يونانساتك اك مشهور فيلسوفلريك طونجمن يم هيكلريله ترين ايدلشدي .

فلاطوني ، سقراطلي ، آريستوطي ، شيكوري وزه نوني طائيدي . وقونلك طوقاغني ووروب بكاركن دوشوندي :

نصرمي

عسکری رشدیه لرلیه وعسکری اعدادیلری مملکتہ جدأ بك قیمتلی ذوات یتیشدیرمشدر . بونلر ساده جه عسکرلکده دکل ، علی العموم علم وفن ساحه سندهده شایان دقت ذواتدر . بالخاصه ریاضیه . جغرافیا ایله تاریخده اودورک اک متبحر آدمیلری عسکرلردندی . سببی ایسه ، بو مؤسسه لرده شدتلی برانطباط ، صبق برتربیه ، صوبالی واذنبتلی برتعلیم اصولی چاریدی . بواساسلی اصول ، فنا نتیجه ویرمه یوردی . چونکه صبقینی کورهن طلبه درسلیرینه دقتله چالیشیور ، لازمکن تربیه عسکریه یی بك اعلا اکتساب ایدیوردی . بو طرز تربیه عاجلا نمره وبردیکی ایچون نمره کوردو نورسده (تفتیش شخصی) و (حرب اراده) ده کی مزیتلری ضوره اوغرا تدقیقندن وقار کی مکمل برانسانه لازم اولان برصفتی غرورشکانده شیدیردیکندن دولایی مضردر . آرتقی بوتون تربیه سیستملرنده برر برنسب حکمنده بولان بویکی مزیتی افنا ایتدیکی ایچون بشکرار عسکری بر تربیه تک - تالی تحصیلده - احیاسی ممکن اولاماز . ذاناعسکری اعدادیلرده کین مدت تدریسه مدت عسکریه داخل دکادر . آتیق حربیه دخولدن اعتبارأ درکه بر ایتدیکی حیات عسکریه سی باشلامشدر . دیک که عسکری اعدادیلری عسکرلکدن معدود دکادر .

دیگر هتدن آبی بر عسکر اولقی ایچون (چکر دک) دن یتیشده کهده هیچ حاجت یوقدر . حرب عمومیده بحیرالقول فداکارلقلر کوسترن وهیج اوللازسه یوزده آلتیشی . موظف ضابطان ایله اقتدار عسکریه مساوی اولاییلر احتیاط ضابطلری بواجامزنی اثباته اک جائلی بر شاهددر .

مدارسه کاتبه :
سربست جامع درسلیرنک لغوندن سوکره (۱۳۳۰) سنه سنده نشر ایدیلن اصلاح مدارس نظامنامه سیله تأسیس اولان دارالخلافه عالییه مدرسه سنک پروغرابی تدقیق ایدیلین . تالی قسملرده کی مواد درسیه آشانغی یوقاری سلطانلرک هیندیر . سکز صنفده عبارت اولان قسم تالیله عمومیته (۴۱) درس وار . قران کریم ، تفسیر ، حدیث فقه ، اصول فقه ، کلام ، سیرتی کی یدی ، اسان درسی وفنون حاضریه عائد (۲۷) درسی وار بونلرک هبسی تفسیر ایله حدیث فقه مستینا سلطانی پروغرابلرنده داخلدر . ائی بر (خوجا) اولقی قورمش هر هانکی بر کنج سلطانیده لازمی وجهله چالیشر وادبیات قسمندن شهادتنامه آیفه موفق اولورسه مدرسه تک عالی قسمتی بك کوزهل تعقیب ایدیلمیر . چالیشماهیجی اولورسه ها دارالخلافه تالیله سنده اوقوسون ها وفا سلطانیه سنده اوقوسون هبسی مساویدر .

بوراده ساده جه نظر دقته آلیه جق بر مهم نقطه وار . دارالخلافه اقسام تالیله سنده اتمام ایدیلن صرف وافت ، نحو ، منطق ، بلاغت عربیه ، وضع ، اداب ، مکالمه و تطبیقات و کتابت عربیه کی لسان عربی خصوصنده وضع ایدیلن درسارک سلطانیلرده نه درجه

نفس

وارد ایمان ، سوبلر زبام
مرد میدانم ، حقدر ایوالله

مختاره یارز ، عاشق زارز
اهل اقرارز ، حقدر ایوالله

حیدر کرار ، ویرمشم اقرار
ایلم تکرار ، حقدر ایوالله

بیرم ولی در ، نور و جلددر
سر علی در ، حقدر ایوالله

بیربالم سلطان ، صورت رحمان
معنای قرآن ، حقدر ایوالله

محرابی یائقی ، عشقه او یائقی
بیرینه قانیق ، حقدر ایوالله

محرابی بابا

موقیقله اوقوتولدیغدر . اگر ساطقی تدریاتی لایق اولدیغی درجه ده دفته مظهر اولورسه سلطانی پروغرابلرنده لسان عربیه تخصیص اولان درسارک کرک مواد وعددی عربجهده موفق اولقی ایچون کافیدر . بالخاصه سلطانلرک عالی قسمده ادبیات شعبه سی بو احتیاجه تقابل ایده بیله جک ماهیتده در .

هرنه ایله ؛ مسرودات و تحلیلاتر انظار انصافه اثبات ایتشدر که تحصیل تالیله کی بو آریقلری ایجاب ایتدیرن اسباب ، توحیده سائق اولاجق عوامل قارشیسندنه بك خفیف قایلر . آیری قالماک تواید ایتدیکی مضرات ، وجوده کتیردیکی فواید یاننده بك چوقدر ، توحید ایدیلرسه - صوله کلجک فواید تصورمیزک فوایدن نمره نتایج میدانه کتیره چکدر . بوقائده لرک اک بو بوکی جماعت ملیه مزک حیاتده مهم بر انقلابی تبشیر ایده چکدر . خوزائر قوقلاشه قوقلاشه انسانار قوقوشه قوقوشه اکلایشیر دیرلر که بك دوغرودر ؛ بو حقیقت ایجابی بزدهده کنج باشنده عین تربیه یی آلمش منورلر عالی تحصیلرینی - ایستر دینی ، ایستر عسکری ایستر لایک مکانبده - اکمال ایاوب حیات روزمره یه آیتینجه بر لرلیله مملکت مسئله لرنده شیدیرکندن ده ا زیاده برا کلاشله قونو - شه بیله جک ، و او بوشه بیله چکاردر . چونکه بو مسئله لری اولجک ایچون لارنده بر (واحد قیاسی) بولون بیله چکدر . حال حاضرده بو مسائلی طارنق وحل اتمک ایچون برینک آئنده درهم ، برینک کبابو ، برینک نقال واردر که هر اوچی ده تعیین مقدرده تحاف اتمک و یکدیگرینه درد آ کلاشغه مجورددر .

تالی تحصیلده وحدت تدریسات هر نقطه نظر دن مفید و علی الخصوص مملکتک آتیبسی نانه لازم الاجرا بر واسطه توحیددر .

حسن علی

مانیلر

زلفی اکدیرن یار
مونه سنسک سبب
اجلسز اولدیرن یار

*
زلفک اوس بیلاندر
آت بوغمه دولاندر
سور ایسه ک جاندن سهو
دیلمکده کی بالاندر

*
سو آقور بولانیق
عاشقک باغری یائقی
بونه شکل سواددر
ابل اوپور بن او یائقی

*
داغلاز داغلا دی نی
کورن آغلا دی نی
زنجیر ضبط اغز ایکن
زلفک باغلا دی نی

*
آقشامک وقتی کچدی
بر کوزل باقدی کچدی
زلفی کند اغمش
بوغمه طافدی کچدی

*
قارشیدن بافانه باق
کوزمدن آفانه باق
کافر ایسه ک دینه کل
یاش برینه فانه باق

*
کیدیروم ایته کور
خیالی دوشده کور
قیمتمی بیلمه دک
بر طاله دوشده کور

*
باغچه لرده کل کرک
کلرده بابل کرک
سنگلین کوزه له
نجابین قول کرک

*
چاغیر برم یار کلز
سودیکمه عار کلز
کوکل خسته کوز بولده
اجلی کلدی یار کلز